

Motion till riksdagen 2005/06: MJ46

av **Lennart Fremling m.fl. (fp)**
med anledning av prop. 2005/06:172

Nationell klimatpolitik i global samverken

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att stärka Sveriges engagemang i IPCC.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sverige bör ta ställning till vilka nivåer de internationella utsläppen bör ha på lång och medellång sikt och vara pådrivande för att fastställa dessa mål i internationella förhandlingar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av ökad kunskap vad avser kolsänkor och en restriktiv inställning till att i-länderna använder kolsänkor.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om CDM-projekt.
5. Riksdagen beslutar ändra miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkans precisering till: ”Åtgärdsarbetet inriktas på att halten av växthusgaser i atmosfären stabiliseras på en sådan nivå att höjningen av jordens medeltemperatur på grund av mänskliga aktiviteter inte överstiger två grader Celsius. Målets uppfyllande är till avgörande del beroende av insatser i alla länder.”
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att överväga att 2008 komplettera miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan med ett mål som inkluderar regional temperaturhöjning.
7. Riksdagen beslutar införa ett nytt delmål under miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan med följande lydelse: ”De svenska utsläppen av växthusgaser ska som ett medelvärde för perioden 2018–2022 vara minst 30 % lägre än utsläppen år 1990. Utsläppen skall räknas som koldioxidekvivalenter och omfattas av de sex växthusgaserna enligt Kyotoprotokollet och IPCC:s definitioner. Delmålet skall uppnås utan kompensation för upptag i kolsänkor.”
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att sätta upp mål för utsläppen 2030 och framåt.

Fel! Okänt namn på

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att återkomma senast 2008 med förslag på bördefördelningen vad avser sektorernas utsläppsminskningar.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att ändra systemet för beskattning av drivmedel.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att använda LBU-medel för att stödja utbyggnad av tillgången till alternativa bränslen i glesbygd.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att inte använda tullar för att skydda den inhemska marknaden för t.ex. etanolproduktion.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att använda Vägverkets nationella miljöbilsdefinition konsekvent.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att 100 % av de fordon som staten köper in skall vara miljöklassade.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av ett nät av europeiska höghastighetståg.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om översyn av avgifter och miljöskatter för sjöfarten.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att verka inom EU för gemensamma ekonomiska styrmedel mot flygets klimatpåverkan.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att ta hänsyn till att flygets utsläpp ger större klimatpåverkan på hög höjd än på marken.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sverige i en långsiktig klimatstrategi också måste ta med frågor som rör användningen av fossila råvaror.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att inte producera någon fjärrvärme med fossila bränslen efter 2020.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att ge tydliga direktiv till Statens fastighetsverk och de statliga fastighetsbolagen att prioritera åtgärder som effektiviserar användningen av energi.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att energibesparande investeringar inte skall leda till höjd fastighetsskatt.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en utredning om skrotningspremier och försäljningsavgifter på oljepannor.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sverige aktivt bör arbeta för att man inom EU noga överväger hur man bäst använder utsläppsrätter bl.a. med avseende på effekter vid periodslut.

Fel! Okänt namn på

25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att auktionera ut alla utsläppsrätter.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av strategier för övriga växthusgaser.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att utreda olika alternativ för gemensamma miljöskatter eller handel med utsläppsrätter på EU-nivå när det gäller transportsektorn.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om ett klimatbaserat energiskattesystem.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om Odinprojektet.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om lagring av koldioxid.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sverige bör gå med i International Partnership for the Hydrogen Economy (IPHE).
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sida bör ta fram en klimatstrategi för sitt arbete.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om kommunernas behov av en samlad information för att kunna göra anpassningar.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att fler myndigheter, t.ex. Socialstyrelsen, behöver öka sin kunskap kring effekter av klimatförändringar.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att regeringen bör genomföra sådana förändringar i regelverket att klimatanpassningsfrågor behandlas i de kommunala översiktsplanerna.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att varje större infrastrukturinvestering skall innehålla överväganden om klimateffekterna av projektet.
37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Jordbruksverket höjer sin kompetens vad gäller växthuseffektens påverkan på de areella näringarna.

Propositionens tillkomst

Det nu gällande grundläggande klimatpolitiska beslutet fattades av riksdagen 2002. Då fastställdes att klimatarbetet skulle följas upp med kontrollstationer 2004 och 2008. Rimligen avsåg riksdagen med sitt beslut att regeringen skulle återkomma till riksdagen under 2004, men så har inte skett. Inte ens i samband med miljömålspropositionen våren 2005 behandlade regeringen klimatmålen. För detta förtjänar regeringen allvarlig kritik.

Fel! Okänt namn på

Propositionens förslag

Det enda konkreta förslag som regeringen, tillsammans med Vänsterpartiet, kommer med i propositionen är att klimatmålet till 2010 ligger fast. Detta innebär att de svenska utsläppen av växthusgaser då ska vara minst 4 procent lägre än utsläppen 1990. Utsläppen ska därvid mätas som ett medelvärde för femårsperioden 2008–2012 och man ska inte kompensera för upptag i kolsänkor eller beakta flexibla mekanismer.

Det finns en hel del andra aspekter på klimatpolitiken som riksdagen nu borde fatta beslut om. Det är viktigt att den svenska klimatpolitiken är förankrad i Sveriges riksdag. Det skulle ge en långsiktighet i spelreglerna, en styrka i internationella förhandlingar och en tyngd i klimatpolitiken som annars saknas. Att som regeringen i denna proposition endast peka på regeringens inriktning utan att fastställa politiken via riksdagsbeslut försvagar tyvärr svensk klimatpolitik.

Klimatproblemet

Frågan om vilken politik Sverige ska föra för att minska mänsklighetens klimatpåverkan är en av de viktigaste frågor som svenska politiker ställs inför över huvud taget. Globala klimatförändringar som orsakas av människan är ett av vår tids största miljöhot. Halten koldioxid i luften har ökat med ungefär 30 procent sedan mitten av 1800-talet. Utsläppen av koldioxid från fossila bränslen har ökat över tiden. Medeltemperaturen på jorden har stigit under de senaste åren.

Även i Sverige kan man notera skillnader i temperatur och nederbörd mellan 1990-talet och de tre årtiondena närmast före. Temperaturen har ökat med mellan 0,6 och 1,0 grader, där variationen i värdena illustrerar skillnaden inom landet (Sveriges fjärde nationalrapport om klimatförändringar, Ds 2005:55). Tidsperioden är dock troligen för kort för att säkert säga att förändringarna är knutna till växthuseffekten.

FN:s klimatpanel (IPCC) lade 2001 fram ett antal klimatscenarier. Halten av växthusgaser bedömdes då behöva stabiliseras på mellan 400 och 550 ppm för att temperaturökningen skulle stanna under två grader Celsius. Vad detta innebär för möjliga årliga utsläpp beror delvis på hur minskningen av utsläpp sker. Tidiga åtgärder betalar sig i form av att reduktionen kan vara något mindre. Scenarierna ger dock en uppfattning av behovet av global minskning på mer än 40 procent till 2100 för en stabilisering runt 550 ppm. Om det sker en befolkningsökning och en välståndsökning bland världens fattiga länder läggs ett mycket stort ansvar på världens rika länder att reducera sina utsläpp mycket mer än dessa 40 procent, snarare dubbelt så mycket. IPCC arbetar nu med nya modeller och diskussionerna handlar mycket om vad som kan anses vara en "säker" klimatförändring. Det är viktigt att Sverige deltar aktivt i IPCC. Resultaten från IPCC behöver också få en god spridning inom Sverige. Riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att undersöka vad som kan göras för

att ytterligare stärka Sveriges insatser i IPCC samt hur resultaten från arbetet bör spridas inom Sverige. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Ett resultat av IPCC:s arbete är en ökad förståelse för hur tröga de klimatologiska systemen är. Det tar lång tid att värma upp oceanernas enorma mängd vatten. Därför sker klimatförändringarna med stor fördröjning efter att utsläpp gjorts. Mycket tyder dock på att effekterna nu också börjar märkas i form av ett allt extremare väder. De fattiga ländernas befolkning drabbas hårdast av detta, speciellt eftersom klimatförändringarna här kombineras med andra miljöproblem som skogsavverkning. Även om utvecklingsländerna drabbas hårdast är det uppenbart att klimatförändringarna kraftigt kommer att påverka oss alla. Vi har byggt ett samhälle som är allt känsligare för förändringar i klimatet. Detta illustreras av hur kostnaderna för översvämningar har ökat de senaste åren. Fler och häftigare orkaner rapporteras från olika delar av världen, vilket uppmärksammats särskilt i södra USA.

Det är flera olika gaser som påverkar klimatet, och Kyotoprotokollet har pekat ut sex olika växthusgaser: koldioxid, metan, dikväveoxid, ofullständigt halogenerade fluorkarboner (HFC), perfluorkarboner och svavelhexafluorid. Vi måste beakta alla sex växthusgaserna, men arbetet med att minska utsläppen av koldioxid intar en särställning. Det finns flera skäl för att idag börja marschen ut ur det fossila samhället. Det viktigaste skälet är utan tvekan den klimatpåverkan som användningen av fossila bränslen leder till.

Om man dessutom ser begreppet hållbar utveckling som något som spänner över flera generationer är det uppenbart att framför allt olja men även så småningom gas och kol kommer att ta slut. Långt innan detta sker kommer kostnaderna för användning av dessa resurser att öka kraftigt. Det skulle kunna gå gradvis, men kanske troligare i form av kriser, som får oljekrisen på 1970-talet att blekna i jämförelse. Det senaste året har vi åter blivit påmind om hur känslig oljemarknaden är. Kombinationen av ökad användning av olja i Kina och Indien, kriget i Irak, osäkerhet för ett oljebolag i Ryssland och orkanen Katrina vid New Orleans har lett till toppnoteringar för oljepriset. Utvecklingen i Iran skapar nu stor oro.

Samhället måste minska sitt beroende av fossila bränslen för att kunna uppnå ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Vi kan välja att börja marschen nu och genomföra den i lugn takt eller vi kan lämna det till kommande generationer att göra det i panik. Dessutom orsakar användning av fossila bränslen andra miljö- och hälsofarliga utsläpp såsom svaveldioxid, kväveoxider och mikroskopiska partiklar.

Brister i Sveriges politik

I april 2000 presenterade Klimatkommittén sina förslag på åtgärder och målsättningar. Folkpartiet menar att kommitténs arbete och möjligheter att presentera en rationell och kostnadseffektiv strategi begränsades av de förutsättningar som gavs i direktiven, främst genom att en av utgångspunkterna var det energipolitiska beslut som genomdrevs gemensamt av Socialdemokraterna, Centern och Vänsterpartiet. Dessa lösningar var oacceptabla för dem som

Fel! Okänt namn på

gick emot energibeslutet och anser att Barsebäck ska öppnas igen. Stängningen av Barsebäcks båda reaktorer medför att utsläppen ökar med 8 miljoner ton koldioxid per år, om man räknar med att denna mängd el i stället produceras i kolkraftverk. Detta motsvarar 12 procent av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser. Sverige behöver därför en ny energipolitik med tydligt fokus på att minska utsläppen av växthusgaser.

Internationellt samarbete

Människans klimatpåverkan är ett globalt miljöproblem. Oavsett var utsläppen sker påverkas hela jordens klimat. Även om Sverige skulle eliminera sina utsläpp helt riskerar vi ändå att drabbas av konsekvenserna av utsläpp i andra länder. Därför är det nödvändigt med internationellt samarbete.

Vid Riokonferensen 1992 tillkom klimatkonventionen. Kyotoprotokollet lades fram 1997, syftet är att begränsa i-ländernas utsläpp av de sex aktuella växthusgaserna. Enligt protokollet ska i-ländernas utsläpp minska till 2010 med i genomsnitt 5 procent jämfört med 1990. Begränsningar för utvecklingsländerna är inte inkluderade i Kyotoprotokollet. Protokollet har äntligen ratificerats och trätt ikraft 2005. Man bör vara medveten om att åtagandena i Kyotoprotokollet är långt ifrån tillräckliga för att komma till rätta med klimatproblemen, de kan bara ses som ett första steg mot ett mer hållbart samhälle.

Det bästa vore om vi kunde ha globalt beslutade regler för hur de klimatpåverkande utsläppen ska minskas, exempelvis genom en global koldioxidskatt eller globala begränsningar av utsläppen hanterade genom system med utsläppsrätter. I dagsläget är detta dessvärre inte realistiskt eftersom det inte finns någon internationell institution som kan hantera detta i praktiken. Folkpartiet anser att Sverige ska arbeta för en internationell miljödomstol. Detta skulle kunna underlätta för internationella regler på miljöområdet. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Globalt bör man förhandla fram en långsiktig plan för hur man ska reducera utsläppen till vad som anses hållbart enligt IPCC. Sverige bör fortsätta att ha en pådrivande roll i globala förhandlingar och bör då ta fram värden på hur mycket utsläppen av växthusgaser bör minska till 2020, 2030, 2040, 2050 och 2100. Därefter bör man kraftfullt driva på de internationella förhandlingarna. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Vi delar i stort regeringens bedömningar vad gäller den internationella klimatregimen. Framför allt måste länder utanför Kyotoprotokollet, främst USA, bli delaktiga i arbetet. För detta krävs troligen en stor flexibilitet i förhandlingarna, särskilt genom användning av marknadsekonomiska styrmedel. Vi delar regeringens bedömning av riskerna med att inte ställa upp faktiska mål för utsläppsminskningarna och vill också lyfta fram problemen med en alltför stor flexibilitet i bördefördelningen mellan olika länder om dessa inte är baserade på särskilda förhållanden utan endast på förhandlingsstyrka. Det blir i längden svårt att motivera Europa för åtgärder om inte länder som USA

också minskar sina utsläpp. Ännu svårare kan det bli att få länder som Indien och Kina att ta sitt ansvar. Vi anser att det på sikt är viktigt att också få med andra än Annex I-länderna i bindande överenskommelser när det gäller utsläppsnivåer.

Kolsänkor i form av beskogning och olika typer av flexibla mekanismer anges ibland som en del av metoderna för att uppnå målen. När det gäller beskogning som kolsänka vill vi peka på att kunskaperna kring skogens förmåga att fungera som långvarig kolsänka är långt ifrån fullständiga. Skog fungerar ibland som kolsänka och ibland som avgivare av koldioxid, metan och partiklar. Vi delar regeringens bedömning att det är angeläget med beskogning framför allt av vissa u-länder med stor skogsskövling. Skälen är dock ofta andra än dessa skogars effekt på klimatet. Samtidigt ser vi en risk med att resonemanget kring kolsänkor framför allt kommer att användas av i-länder för att motivera fortsatta stora egna utsläpp. Blir detta fallet kommer det att resultera även i ett mindre tryck på utveckling av ny teknik. Folkpartiet anser att regeringen bör arbeta för en bättre kunskapsnivå om kolsänkor. Detta bör ges regeringen tillkänna.

När det gäller övriga flexibla mekanismer är vi i princip positiva till dessa framför allt om det internationella åtagandet för utsläppsminskningar blir substantiellt och i linje med vad som i realiteten krävs för att uppnå en säker klimatregim. Dock känner vi en oro för att utvärderingen och uppföljningen av faktiska utsläppsminskningar inte kommer att fungera tillräckligt bra. Detta gäller inte minst CDM (clean development mechanism). Vid användning av CDM byter man åtgärder i länder med utsläppsrestriktioner till åtgärder i utvecklingsländer utan sådana restriktioner. Fördelen med dessa mekanismer är att de ger hjälp till en positiv utveckling i mottagarländerna, och att det kan vara billigare att göra nya investeringar med låga utsläpp i dessa länder än att göra ändringar i befintliga anläggningar i givarlandet. Nackdelen är att eftersom dessa länder inte har utsläppstak kan det vara svårt att säkerställa att åtgärden lett till faktiska minskningar samt att man skjuter den rika världens utsläppsminskningar över till utvecklingsländerna, vilket cementerar skillnaden i resursanvändning.

Flera organisationer har varit kritiska till de insatser som Sverige gjort i CDM-aktiviteter. Projekten har inte ansetts hålla likvärdig standard med andra biståndsinsatser. När nu regeringen aviserar en fortsatt satsning på CDM-projekt måste man se till att kvaliteten blir acceptabel. Folkpartiet anser att det för CDM-projekt bör finnas riktlinjer med minst samma krav på utvecklingseffekt som om det hade rört sig om ett svenskt biståndsprojekt. Former för att ta tillvara Sidas och Naturvårdsverkets expertis i projektbedömningarna måste etableras. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Europeiska unionen

Europa måste ta sitt ansvar för klimatfrågorna. EU har på många sätt varit pådrivande när det gäller klimatfrågan och Kyotoprotokollet. Mycket pekar

Fel! Okänt namn på

på att man inte kommer att nå målet med 8 procent lägre utsläpp av växthusgaser. Alltså behövs fler och effektivare åtgärder.

För att riva hindren mot en rationell klimatpolitik måste EU ges ökad makt över den nationella klimatpolitiken. Folkpartiet anser därför att EU bör få ökade möjligheter att fatta beslut med kvalificerad majoritet när det gäller gränsöverskridande miljöfrågor och miljöskatter. Det är viktigt att inte det land som vill göra minst sätter takten i EU:s miljöarbete. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Ekonomiska styrmedel har visat sig effektiva. Inom en del verksamhetsområden bör ställas krav på utsläppsrätter medan andra är mer lämpade för en koldioxidskatt. Vi vill att EU inför en europeisk miniminivå för koldioxidskatt på de områden som inte omfattas av ett fungerande system med utsläppsrätter. Detta skulle få betydelse också i övriga EU-länder, som då inte kan skaffa sig konkurrensfördelar genom att ha lägre miljökrav.

En av de viktigaste åtgärderna på EU-nivå för att minska växthuseffekten är det nu påbörjade systemet med handel med utsläppsrätter. Folkpartiet har länge arbetat för att man ska använda regler om utsläppsrätter som ett sätt att minska miljöförstöring. Vi är därför mycket positiva till att EU nu infört ett system med överlåtbara utsläppsrätter vad gäller koldioxid. Vi anser dock att det var olyckligt att man valde att dela ut rätterna gratis i stället för att auktionera ut dem. Det senare hade gynnat länder och företag som redan gjort insatser för att minska sina utsläpp och skulle också leda till en enklare administration. Därför bör EU-direktivet ändras så snart som möjligt så att man inom hela EU fördelar alla utsläppsrätter genom auktion.

Sveriges klimatmål och beräkningsmetod

Sverige bör långsiktigt anpassa sig till att reducera utsläppen till vad som anses hållbart enligt IPCC. Med de speciella förutsättningar som vi har i Sverige bland annat på energisidan bör vi inte släppa ut mer än världen i genomsnitt, snarare mindre.

Vid behandlingen av miljömålspropositionen beslutade riksdagen att tillkännage för regeringen som sin mening att man vill ändra definitionen så att målet tar fasta på temperatur i stället för halt av växthusgaser. I sin klimatproposition uttrycker sig regeringen positivt om denna tanke, men lägger ändå inte något förslag till riksdagsbeslut om detta. Vi finner det anmärkningsvärt att regeringen nu inte bryr sig om att komma med ett konkret förslag till beslut.

Vi föreslår att riksdagen beslutar att ändra miljökvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkans* precisering till följande: *Åtgärdsarbetet inriktas på att halten av växthusgaser i atmosfären stabiliseras på en sådan nivå att höjningen av jordens medeltemperatur på grund av mänskliga aktiviteter inte överstiger två grader Celsius. Målets uppfyllande är till avgörande del beroende av insatser i alla länder.*

Fel! Okänt namn på

Därmed skulle vi anpassa oss till vad som är vanligt internationellt. Vid nästa kontrollstation 2008 skulle man kunna överväga att komplettera detta miljö kvalitetsmål med något om att de regionala förändringarna inte bör vara större än att temperaturen regionalt ökar med mer än fyra grader Celsius. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Vid behandlingen av miljömålspropositionen beslutade riksdagen att tillkännage för regeringen som sin mening att regeringen borde återkomma under 2005 med nya tydliga delmål under miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. Detta har inte gjorts och görs heller inte i denna proposition. Vi anser det mycket anmärkningsvärt att regeringen inte lagt förslag enligt detta tillkännagivande. Det räcker inte med att regeringen har lagt allmänna bedömningar runt dessa frågor. Det är självklart att riksdagen måste fatta beslut om etappmål. För denna försummelse förtjänar regeringen allvarlig kritik.

Med dagens hantering finns det en risk att många tror att vi kan vara nöjda bara vi klarar av att åstadkomma vår lilla minskning på 4 procent till 2010. I själva verket är detta bara en liten början på omställningen, och därför skulle det vara värdefullt om vi redan nu kunde minska utsläppen mer än så. Det är också viktigt att vi redan idag börjar det långsiktiga arbetet för att minska utsläppen mycket mer på längre sikt.

Vi anser att riksdagen bör besluta att som etappmål ange att Sveriges utsläpp av växthusgaser bör minska med 30 procent till 2020 jämfört med 1990 års utsläpp.

Vidare anser vi att Sveriges utsläpp av växthusgaser bör minska med 40 procent till 2030, 55 procent till 2040, 70 procent till 2050 och 80 procent till 2100 jämfört med 1990 års utsläpp. Förutsättningen för att Sverige ska kunna uppfylla dessa ambitiösa målsättningar är dock att internationella överenskommelser om utsläppsminskningar kommer på plats. Etappmålen måste kontinuerligt utvärderas och anpassas till vad som är socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart och till de åtaganden som beslutas på internationell nivå. Det är dock viktigt att redan nu långsiktigt peka ut den önskade och ekologiskt nödvändiga inriktningen. Samhället i stort måste få en uppfattning av storleken på åtagandet. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Svensk industri måste självfallet få konkurrera på rättvisa villkor med utländska företag. Detta är dock en utmaning som kan störa långsiktigheten i åtagandena. Ett problem kan vara om åtagandena blir ett allvarligt konkurrensproblem för hela den europeiska industrin. Samtidigt som det är viktigt att klimatmålen nås kortsiktigt till 2010 och långsiktigt till 2050 måste EU uppmärksamma frågan om rättvisa konkurrensvillkor för de industrier som konkurrerar med företag i andra i-länder som inte bryr sig om att minska sina koldioxidutsläpp. Sverige bör ta upp en diskussion inom EU om vilka incitament som kan användas för att åstadkomma detta utan att vi i Europa minskar vår ambitionsnivå för minskad klimatpåverkan.

Regeringen föreslår nu i propositionen att det enda riksdagsbeslutet blir att behålla utsläppsmålet om 4 procents minskning. Det ska mätas utan kompensation för upptag i kolsänkor eller användning av flexibla mekanismer. Vi är beredda att ställa oss bakom regeringens förslag, eftersom det inte finns något tydligt material som beskriver konsekvenserna av ett s.k. avräkningsmål.

Fel! Okänt namn på

Nya yttre förutsättningar gäller jämfört med beslutstillfället 2002 genom att EU infört handel med utsläppsrätter. När det gäller dessa utsläppsrätter har vi tolkat det som självklart att den mängd koldioxid som motsvarar de utsläppsrätter varje EU-land utfärdar ska anses utsläppt i det landet, även om utsläppsrätten säljs till företag i något annat land inom EU. Men detta kallas numera för ett avräkningsmål och innebär formellt användning av flexibla mekanismer. Vi anser att det är angeläget att man i positiv anda prövar en förändring till ett avräkningsmål vid kontrollstationen 2008. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Om inte alla EU-länder räknar utfärdade rätter som utsläpp i det egna landet får man ju ett felaktigt incitament till länderna att utfärda så många rätter som möjligt och därefter tjäna pengar på att sälja dessa till andra länder. Då blir det bara EU:s centrala administration som håller emot ökade mängder med utsläppsrätter. Generellt sett bör alltså ett avräkningsmål tillämpas inom hela EU.

Kyotoprotokollet innehåller också s.k. flexibla mekanismer. Dessa tillåter att länder byter åtgärder som minskar utsläpp av växthusgaser i det egna landet mot åtgärder i ett annat land. Det svenska klimatmålet ska som nämnts nås utan att man räknar in flexibla mekanismer. Folkpartiet anser att det finns anledning att ha en grundinställning där man är positiv till användningen av systemet med utsläppsrätter.

Helhetssyn

Sverige har alltså bestämt sig för att vi 2010 får släppa ut högst så mycket växthusgaser som motsvarar 96 procent av utsläppen 1990. Ofta delar man upp det i tre ungefär lika stora sektorer, nämligen den handlande sektorn, transporter och övrigsektorn, vari ingår hushåll, bostad, avfallshantering och de industrier som inte behöver ha utsläppsrätter.

Vi menar att man borde ha startat med en fördelning av den tillåtna mängden på de tre sektorerna och inte behandlat dem var för sig vid olika tillfällen. På denna punkt har regeringen aldrig varit tydlig i planeringen.

Grundläggande för vilken effekt systemet med utsläppsrätter har på de faktiska utsläppen av växthusgaser är hur många utsläppsrätter som utfärdas. För att klimatmålet ska kunna uppnås måste en avvägning göras mellan den handlande sektorns utrymme och andra sektorerers behov. Man bör alltså inte först bestämma sig för hur många utsläppsrätter som ska utfärdas och sedan behandla transportsektorn och hushållen och annan industri helt för sig. En sådan avvägning borde regeringen ha gjort.

Innan man bestämde sig för hur stor mängd utsläppsrätter man skulle fördela borde man tydligt ha angivit hur man tänkte sig utsläppen i de två övriga sektorerna. Därefter måste man allvarligt fundera över vilka styrmedel man är beredd att tillgripa för att nå de nödvändiga begränsningarna i transportsektorn och övrigsektorn. Detta har regeringen försummat och för detta förtjänar regeringen allvarlig kritik.

Såväl i Sverige som i många andra EU-länder anger fördelningsplanerna tolererade utsläpp som är större inom den handlande sektorn än vad utsläppen var 1990. Detta gör att man nu tvingas agera mycket restriktivt mot övriga sektorer, exempelvis genom skattehöjningar, om man vill uppfylla klimatmålet. Det är alltså olyckligt att regeringen inte har redovisat åtgärder för minskade utsläpp i övriga sektorer innan man beslutade om mängden utsläppsrätter.

När man arbetar med åtgärder för att minska utsläppen är det ofta naturligt att åtgärderna görs sektorsvis. Detta då sektorerna skiljer sig kraftigt åt och det ofta behövs helt olika åtgärder för att komma till rätta med växthuseffekten. Ett problem är dock att man genom att arbeta sektorsvis riskerar att tappa helhetsperspektivet. Troligen blir effektiviteten i olika åtgärder mycket olika. Här behövs en lämplig kombination av marknadsekonomi och planering. Därför blir det viktigt att man tar stor hänsyn till många olika faktorer när man sätter upp mål för de olika sektorerna. Man måste beakta att den handlande sektorn består av många anläggningar som är viktiga för svensk export.

Vi anser att det är bekymmersamt att regeringen inte redan nu har återkommit till riksdagen med en uppskattning på hur utsläppsminskningen ska fördelas och vilka styrmedel som ska användas. Regeringen skriver i propositionen att man avser att återkomma med detta vid kontrollstation 2008. Det är kanske acceptabelt om regeringen verkligen återkommer till riksdagen 2008. Men om man tar som utgångspunkt hur regeringen har agerat när det gäller kontrollstation 2004 skulle det betyda att riksdagen inte kommer att ta ställning till bördefördelningen förrän runt 2010, och detta är inte en acceptabel fördröjning. Därför anser vi att riksdagen bör fatta ett särskilt beslut att regeringen ska återkomma senast 2008 med förslag på bördefördelning och åtgärder vad avser sektorernas utsläppsminskningar.

Transportsektorn

Att minska transportsektorns klimatpåverkan är den största utmaningen. Idag använder 95 procent av alla transporter fossila bränslen. Sverige måste sikta på att långsiktigt lösa problemen med hållbara kommunikationssystem. Det krävs flera typer av åtgärder i transportsektorn. Icke-fossila bränslen måste introduceras, fordonen måste bli bränslesnålare (energieffektiva) och transporter bör styras över till effektivare transportslag.

Vägtrafik

Vägtrafiken står för merparten av transportsektorns utsläpp och trenden är ökande utsläpp. Vi anser att man måste ha en långsiktig strategi för att minska utsläppen från vägtrafiken, vi vill prioritera åtgärder som ger uthålliga och reella minskningar på längre sikt.

Folkpartiets strategi för vägtrafiken innehåller följande steg:

Fel! Okänt namn på

1. En snabb introduktion av låginblandning av icke-fossila bränslen i bensin och diesel.
2. En effektivisering som leder till minskad bränsleförbrukning. Detta är på sikt nödvändigt både för traditionella fordon och för bilar som drivs av biobränslen. Även om biobränslen är förnybara är de med nuvarande tekniker en bristresurs om hela bilparken går över till dessa bränslen.
3. En övergång till biobränslen samt mycket snåla bensin- och dieselfordon, t.ex. elhybridbilar och moderna dieseldrivna bilar.
4. På längre sikt en övergång till kolfria energibärare som el eller väte.

För att nå detta krävs en kombination av regleringar och ekonomiska styrmedel samt forskning och utveckling. Man måste arbeta med både bränsle och fordon.

Bränsle – Lagstiftning och skatter

Sverige måste kraftfullt verka för att EU ändrar sitt bränsledirektiv för att tillåta ökad låginblandning av etanol i bensin.

En miljöcertifiering av alternativa bränslen bör införas. Detta har riksdagen beslutat på initiativ av bland annat Folkpartiet, men regeringen har ännu inte genomfört det.

Idag bygger beskattningen av förnybara drivmedel på tidsbegränsade undantag. Detta är inte hållbart. Det är viktigt att skattesystemet ändras så att det blir långsiktigt och bygger på hållbara principer, utan undantag. Beskattningen av drivmedel bör i större utsträckning bygga på direkta miljö- och hälsoeffekter, och i mindre utsträckning vara en beskattning av energianvändning. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Bränsle – Distribution

Folkpartiet anser att introduktionen av alternativa bränslen normalt ska ske på marknadsmässiga grunder. Detta ger en utbyggnad som är effektiv ur ekonomisk synpunkt, och vi ser inte att man i tätbebyggda områden behöver göra några statliga insatser för att påskynda utbyggnaden, varken via lagstiftning eller ekonomiskt stöd. Det finns dock en risk för ett marknadsmisslyckande när det gäller utbyggnad i glesbygdsområden. En utveckling där vissa delar av landet blir vita fläckar på alternativkartan kan också hämma den totala villigheten för konsumenten att byta till bilar för alternativa bränslen. Vi föreslår därför att LBU-medel till viss del kan användas för att stödja utbyggnad av försäljningsställen för alternativa bränslen i glesbygd. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Bränsle – Produktion

Inhemsk produktion av biobränslen kan bli en intressant nisch för landsbygdsföretagande och bör kunna vara en verksamhet som kan stödjas via LBU-medel. Det finns en stor potential för tillverkning av biogas. Det är angeläget att den tas till vara. Vi motsätter oss däremot att man använder tullar för att skydda inhemsk etanolproduktion. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Fordon – Lagstiftning och skatter

Fordonsskatten bör utformas så att fordon med låg bränsleförbrukning, avspeglad i låga koldioxidutsläpp, gynnas. Däremot är det olämpligt att dessa skatteregler tar hänsyn till om bränslet är fossilt eller inte. Dels bör vi sträva efter så enkla regler som möjligt, dels kan många typer av fordon köras på både fossila och icke-fossila bränslen. Styrningen mot icke-fossila bränslen bör därför göras genom bränslebeskattningen.

Den statliga miljöbilsdefinitionen ska vara baserad på utsläpp av koldioxid samt andra miljöstörande utsläpp som partiklar och kväveoxider. Den bör alltså inte utesluta bensin- eller dieselfordon med låga utsläpp. Detta för att inte missgynna utveckling av nya bränslesnåla tekniker såsom elhybridfordon typ Toyota Prius. Dessutom ska det ställas krav på energieffektivitet även på bilar som drivs med förnybara bränslen, t.ex. ska inte E 85-bilar godkännas generellt som miljöbilar. Miljöbilsdefinitionen bör revideras regelbundet och kraven skärpas efter hand. På längre sikt ska endast kolfria energibärare, som el eller vätgas, accepteras.

Vägverket har utarbetat en nationell miljöbilsdefinition som i huvudsak uppfyller dessa krav. Tyvärr tillämpas denna inte konsekvent, utan det finns en rad olika definitioner som används i olika sammanhang (offentlig upphandling, fordonsskatt, förmånsbeskattning, trängselskatt, parkeringsförmåner). Staten bör omgående börja använda Vägverkets nationella miljöbilsdefinition i alla sammanhang och kommunerna bör uppmanas att ansluta (parkeringsförmåner och kommunal upphandling). Detta bör ges regeringen tillkänna.

Fordon – Offentlig upphandling

Stat och kommuner har en stor konsumentmakt och bör använda denna för att nå ett samhälle där fossila bränslen inte används. Staten har idag som mål att minst 75 procent av fordonen ska vara miljöklassade (med vissa undantag). Vi anser att man bör höja ambitionsnivån till 100 procent från och med 2007 (med vissa motiverade undantag). Detta bör ges regeringen tillkänna.

Upphandling av externa tjänster, t.ex. hyrbilar och transporter, bör innehålla krav på policy från företagen vad avser miljöfordon.

Järnväg

Järnvägen har små utsläpp tack vare att de flesta tåg är eldrivna och att även dieseldrivna tåg är effektivare än vägtransporter. Åtgärderna vad gäller järnväg bör därför inriktas på att göra järnvägen mer attraktiv så att den kan locka över trafik från väg och flyg. Det gäller både gods- och persontrafik.

Idag kan det i vissa fall vara billigare att ta flyget än tåget på sträckor som Stockholm–Göteborg och Stockholm–Malmö. Vi är övertygade om att detta bl.a. beror på att flyget är konkurrensutsatt, medan tåget drivs med monopol. I alliansens motion med anledning av transportpropositionen har vi föreslagit

Fel! Okänt namn på

att järnvägen konkurrensutsätts, vilket vi menar skulle leda till sänkta priser och att fler skulle välja att åka tåg istället för flyg.

På sikt måste Sverige vara med och verka för utbyggnad av höghastighets-tåg inom Europa. En sådan linje i Sverige skulle vara den s.k. Europakorridoren, främst mellan Stockholm och Köpenhamn med koppling till Göteborg. En bro mellan Själland och Tyskland beräknas vara färdig inom ett årtionde och då finns det all anledning att vara förutseende för gods- och persontrafiken från Stockholm och ut på kontinenten. Regeringen bör aktivt medverka och vara pådrivande för liberalisering och bättre konkurrens för järnvägstrafiken inom EU. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Sjöfart

Det är angeläget att flytta godstrafik från väg till sjön, eftersom sjöfart ger mindre utsläpp per tonkilometer än vägtrafik. Rätt satta miljöavgifter på alla transportslag och fri konkurrens är den grundläggande princip som Folkpartiet hävdar. Det är viktigt att inte missgynna sjöfarten och järnvägen gentemot andra transportslag. Inte minst svensk redarnäring skulle gynnas av att man ställer höga miljökrav på internationell sjöfart, och rätt satta miljöavgifter har en mycket viktig funktion för att få en miljövänlig flotta. Det finns idag oroadande signaler om att fartyg går över till mer svavelhaltiga bränslen på grund av det höga oljepriset. Folkpartiet anser att regeringen bör se över de samlade avgifterna för sjöfarten så att man inte får en utveckling där miljövänliga transportmetoder missgynnas gentemot andra mindre miljövänliga transporter. Samtidigt är det viktigt att behålla och förstärka de miljöavgifter som styr mot mindre miljöskador från våra transporter. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Flyg

Vi anser att flygtrafikens klimatpåverkan bör hanteras antingen genom skatt på flygbränsle eller genom handel med utsläppsrätter. Dessa styrmedel har en direkt koppling till flygets klimatpåverkan. På grund av flygets internationella natur så anser vi dessutom att styrmedel mot flygtrafikens klimatpåverkan måste införas gemensamt inom EU. Om Sverige går före ger det mycket liten effekt och riskerar leda till betydande problem.

Sverige bör verka inom EU för att införa gemensamma ekonomiska styrmedel mot flygets klimatpåverkan. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Sådana styrmedel måste ta hänsyn till att flygets utsläpp på hög höjd ger större klimatpåverkan än samma utsläpp på marken. Om flyget ska inkluderas i systemet för handel med utsläppsrätter är det inte acceptabelt att bara jämställa flygplanens koldioxidutsläpp med utsläpp på marken.

Övrigsektorn

Den tredje stora delen av utsläpp läggs ofta samman i en övrigsektor. Här finner vi utsläpp från industrier som inte ingår i den handlande sektorn, från avfallshanteringen, hushållen, bostadssektorn och jord- och skogsbruket.

Avfallshantering

Av dessa områden är det framför allt avfallshanteringen som kraftigt minskat sina utsläpp. En stor del av de minskningar som redovisas idag kommer från avfallshanteringen, framför allt har deponiförbudet spelat stor roll. Vi anser att avfallshanteringens största bidrag framöver för att minska växthuseffekten står att finna inom två områden, nämligen genom en ytterligare förbättrad återvinning och nya och effektivare metoder att använda avfall för energiutvinning genom biogasproduktion till transporter men också nya metoder för el- och fjärrvärmeproduktion. Vi anser att regeringen inte genomför tillräckliga åtgärder för att avfallshanteringen ska bli optimalt effektiv vad avser exempelvis plaståtervinning. De förslag som man nu lagt fram om kommunernas ansvar och möjligheter verkar inte heller i rätt riktning. Folkpartiet har också pekat på att ett s.k. materialansvar för plast skulle kunna öka återvinningen på detta område.

Plast är ett exempel på problemet att fossilgas och olja är viktiga råvaror för flera produkter. Minskade tillgångar på olja och gas kommer att öka kostnaden för dessa produkter och deras användning kommer för eller senare att leda till utsläpp av koldioxid eller metan. Vi behöver därför stödja en utveckling också på detta område bort från beroendet av fossila råvaror. Vid diskussioner kring bioråvarors användningsområden måste även potentialen som industriell råvara och inte enbart energiråvara vara aktuell. Här kan också förändring av traditionella grödor till mer anpassade industrigrödor vara möjligt. Ett exempel på en sådan industrigröda som utvecklats i Sverige är genmodifierad potatis med hög halt av amylopektin. Lagstiftningen om genmodifiering får inte hindra utveckling av industrigrödor om dessa är ofarliga för miljön. Folkpartiet anser att Sverige i en långsiktig klimatstrategi också måste ta med frågor som rör användningen av fossila råvaror, både för att skydda de områden där fossila råvaror inte kan ersättas och för att få alternativ där så är möjligt. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Bostäder

Enligt Boverket svarar bebyggelsen för 40 procent av Sveriges totala energi-användning och ca 30 procent av koldioxidutsläppen. Bostadssektorn har under de senaste åren varit en sektor som minskat sitt bidrag till växthuseffekten. Trots detta anser flera bedömare att bostadssektorn fortfarande har stora möjligheter att utan negativa konsekvenser minska sitt bidrag till växthuseffekten. Vi anser att Sverige bör ha som mål att bostadssektorn minskar sitt

Fel! Okänt namn på

bidrag till koldioxidutsläppen med 40 procent till 2020 gentemot utsläppen 1995 och med 80 procent till 2050. Det bör framför allt inom uppvärmnings- sidan finnas goda möjligheter att t.ex. skifta till biobränslen. Sverige bör ha som mål att ingen fjärrvärme produceras med fossila bränslen 2020. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Konkurrensen på fjärrvärmemarknaden måste förbättras. Distributionen av hetvatten är ett naturligt monopol, vilket innebär en risk för monopolprissättning. Detta gör att fastighetsägare som är anslutna till fjärrvärmenät överväger att vidta nya investeringar för att komma ifrån monopolet, vilket är mycket olyckligt. En statlig utredning (SOU 2005:33) har nyligen presenterat förslag på detta område. Det är vår förhoppning att regeringen kommer med förslag om hur fjärrvärmemarknaden kan avmonopoliseras. Vi menar att det är angeläget med omedelbara åtgärder för att stoppa den negativa utvecklingen. Exempel på åtgärder som kan vidtas utan ytterligare tidsutdräkt är skärpt pristillsyn, införande av ett system för s.k. benchmarkingkonkurrens, införande av utökade möjligheter till tredjepartstillträde, inrättande av en instans för hantering av klagomål från konsumenter på priser och leveransvillkor samt förbättrade möjligheter att utnyttja spillvärme. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Staten är ägare till ett stort antal byggnader. Regeringen bör ge tydliga direktiv till Statens fastighetsverk och de statliga fastighetsbolagen, t.ex. Akademiska Hus, att prioritera åtgärder som effektiviserar användningen av energi. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Folkpartiet anser att fastighetsskatten successivt ska avvecklas. Då vi närvarande inte fått gehör för detta anser vi att fastighetsbeskattningen omedelbart måste reformeras så att energibesparande investeringar inte leder till höjd fastighetsskatt. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Fjärrvärme är än så länge i huvudsak en uppvärmningsform för tätorterna. Folkpartiet anser dock att man bör underlätta också för småskalig utbyggnad av fjärrvärme, vilket kanske framför allt är intressant på landsbygden. En ökad användning och produktion av biobränslen inom jordbruket borde gynna en sådan utveckling. Här skulle t.ex. LBU-programmen kunna stödja lantbrukare som vill diversifiera sin verksamhet till att också bli fjärrvärmeproducenter.

Många fastigheter värms fortfarande med oljepannor. Regeringen försöker delvis via ett antal tillfälliga bidrag få en övergång till andra uppvärmningssystem. Vi menar att system med tillfälliga bidrag ofta får olyckliga effekter. Investeringar görs inte vid rätt tid. Man får snabba och olyckliga svängningar i marknaden vilket kan öka kostnaden. Vi skulle vilja utreda ett system där man kombinerade en skrotningspremie på oljepannor med en försäljningsavgift på nya oljepannor. Vi anser att regeringen bör utreda effekterna av ett sådant system. Detta bör ges regeringen tillkänna.

De areella näringarna

Jordbruket står för en stor andel av vissa växthusgaser, framför allt metan. Samtidigt kan jordbruket medverka till att lösa problemen genom att producera förnybara icke fossilbaserade råvaror. Jordbruksmark kan också fungera som kolsänka, medan den i andra fall kan fungera som kolavgivare. Folkpartiet anser att LBU-medel ska kunna användas för att minska växthuseffekten. Man kan underlätta för jordbruket att leverera energitjänster och man kan genom rådgivning minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser. Vi vill också att jordbruket ska få skattelättnader för diesel till jordbrukets maskiner om man blandar in bibränsle i dieselbränslet.

Skogsnäringens viktigaste påverkan på klimatet är den tillfälliga inbindning av koldioxid som sker i växande skog. Då virkesmassan ökar fungerar den svenska skogen för tillfället som kolsänka. Skogens andra viktiga funktion är som leverantör av bibränslen men också som råvara till industrin. Det är väsentligt att de styrmedel som används för att öka användningen av bibränslen inte leder till en icke-optimal användning av skogsråvaran. Samtidigt är vi övertygade om att marknadskrafterna styr detta på ett rimligt sätt och stimulerar effektiva brukningsmetoder, en bra användning av restprodukter så att uttaget av skogsråvara till bibränslen kan ökas.

Den handlande sektorn

Principen bakom den handlande sektorn är ett marknadstänkande som länge drivits av Folkpartiet. Den viktiga grunden för reglerna om utsläppsrätter är att man politiskt bestämmer en absolut nivå för de totala utsläppen anpassat till vad naturen tål. Inom denna bubbla bedrivs en fri handel med rätterna. Därigenom beslutas åtgärderna lokalt av marknaden och inte av politiker.

Det viktiga ur miljösynpunkt är nivån som sätts på den totala mängden utsläpp. Fördelen ur ett ekonomiskt perspektiv är att ett handelssystem leder till att åtgärder mot utsläppen görs där de är billigast. Handel med utsläppsrätter har prövats på ett antal områden, exempelvis har man i delar av USA prövat ett handelssystem avseende svavelutsläpp.

Nuvarande regler med krav på utsläppsrätter omfattar större anläggningar inom sektorerna för energi, produktion och bearbetning av järn, mineralindustri samt pappers-, papp- och pappersmassaindustri. Drygt 700 anläggningar i Sverige omfattas.

EU

EU har infört systemet med överlåtbara utsläppsrätter genom ett direktiv som omfattar samtliga medlemsländer. Man strävar efter att reglerna ska tillämpas likadant inom hela EU och utsläppsrätterna kan säljas och köpas på en fri marknad inom hela EU.

Fel! Okänt namn på

Globalt

På en del håll utanför Europa har privata intressenter etablerat system med utsläppsrätter för koldioxid som i huvudsak fungerar som en reklam för de företag som köper sådana utsläppsrätter.

I princip vore det naturligtvis bra om ett enda regelsystem med myndighetskrav på utsläppsrätter kunde fungera globalt, eftersom klimateffekterna av ett utsläpp är globalt till sin karaktär. Med dagens skillnader i ekonomisk styrka hos olika länder i världen är det dock inte realistiskt med ett sådant system med global frihandel med sådana obligatoriska utsläppsrätter.

Folkpartiet anser dock att man på sikt bör verka för att så många länder som möjligt ansluter sig till ett gemensamt system med överlåtbara utsläppsrätter. I ett läge där allt fler länder förhoppningsvis accepterar behovet av bindande utsläppstaganden kan detta bli möjligt.

Långsiktighet

Ett viktigt syfte med utsläppsrätter är att innehavaren av en anläggning ska påverkas till att överväga att förändra sin verksamhet så att denna verksamhet ger mindre utsläpp av växthusgaser. Förändringen bör kunna vara av vilket slag som helst, en ändrad maskinpark, ändrad mängd producerade produkter eller ändrat slag av produkter. Innehavaren kan även lägga ner verksamheten i den aktuella anläggningen.

Problemet med den tillämpade modellen är indelningen i tidsperioder och att tilldelningen är gratis. Första perioden är bara tre år, 2005–2007, sedan blir perioden fem år. Men verksamheter i företag är vanligtvis mer långsiktiga än så och dessutom ser företagsverksamheten normalt inga skarpa tidsgränser.

Värdet på utsläppsrätten ska ju tjäna som ett incitament för förändringar. Men om ett företag under 2005 planerade en förändring, som man sedan genomför under 2006 får man en säljbar vinst på utsläppsrätterna bara under 2007 och ingenting under kommande år. Då blir incitamentet alltför litet för att samhällsekonomiskt lönsamma investeringar ska genomföras. Ännu sämre blir det om man skulle genomföra ändringen under 2007. Då har företaget nästan inget ekonomiskt incitament till att genomföra förändringen.

Det bör vara tillåtet att överföra utsläppsrätter från en period till nästa, dvs. genomföra s.k. banking. En viss devalvering skulle därvid vara tänkbar, men det är inte rimligt att utsläppsrätten förlorar hela sitt värde vid periodskifte. Eftersom bankingen bokförs går det att konstatera hur landet klarar det nationella koldioxidmålet för respektive period även om banking tillåts.

Frågan om banking är inte tillräckligt utredd, och vi vet inte vad som kommer att hända vid försöksperiodens slut vid årsskiftet 2007–08. Om banking blir tillåten kommer dock prisvariationerna inte att bli så stora som utan banking. Samhällsekonomiskt bör det vara bättre att utsläppsrättens pris bygger på så långsiktiga kalkyler som möjligt och att snabba prisvariationer undviks. Sverige bör medverka till att man inom EU noga överväger hur man bäst använder utsläppsrätter. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Tilldelningsmetod

Folkpartiet anser att det är grundläggande för ett system med utsläppsrätter att staten säljer ut dessa rätter och inte fördelar dem gratis. Allt annat är ren kapitalöverföring till de företag som får gratisrätter. Därför är det angeläget att regeringen så kraftfullt som möjligt verkar för att EU:s handelsdirektiv ändras snarast, så att alla utsläppsrätter auktioneras ut. Detta bör ges regeringen tillkänna.

För gratis tilldelning finns ingen rättvis metod. Varje anläggningsägare kommer att hävda att man av olika skäl inte kan minska sina utsläpp. Politiker och statliga myndigheter är föga lämpade att avgöra vilka alternativa tekniska metoder som är realistiska och tilldelningen riskerar att bli rätt godtycklig.

Att helt enkelt tilldela rätter efter hur stora utsläppen var några år tidigare missgynnar dem som tidigare effektiviserat sin anläggning. Även i de fall produktionsvolymen ändras uppstår uppenbara orättvisor. Ett sätt att minska dessa orättvisor är att relatera antalet utsläppsrätter till produktionens storlek genom ett system med branschvisa riktmärken, s.k. benchmarking. Detta är dock i de flesta fall mycket komplicerat och riskerar också att bli rätt godtyckligt.

Nya gaser

Fokus under de senaste åren har framförallt varit på utsläppen av koldioxid, men det finns flera andra gaser som också bidrar till växthuseffekten. Kyoto-protokollet tar upp fem stycken, som beskrivs i tabellen nedan. Det är nu dags att också ta fram tydliga strategier för hur man ska minska utsläppen också av dessa växthusgaser. Det är en möjlighet att dessa också kommer att ingå i EU:s regler om utsläppsrätter. För att dessa gaser ska infogas i systemet med utsläppsrätter måste det finnas rimligt säkra mätmetoder vid de verksamheter där de släpps ut. Faktainsamling om detta krävs innan man kan ta ställning.

Folkpartiet förordar gemensamma regler inom EU. Regeringen bör presentera för riksdagen vilka strategier man tänker sig för att minska dessa utsläpp. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Gas	Klimatpåverkan jämfört med koldioxid (enligt FN:s klimatpanel 2001)	Andel av utsläppen i Sverige uttryckt som koldioxidekvivalenter (Sveriges officiella rapport till klimatkonventionen)
Koldioxid	1	79 %
Metan	23	8 %
Dikväveoxid	296	12 %
HFC 134a (ett av fluorkolvätena)	1 300	
CF ₄ (en fluorkarbon)	5 700	
Svavelhexafluorid	22 200	Tillsammans ca 1 %

Fel! Okänt namn på

Nya sektorer

Folkpartiet är positivt till systemet med utsläppsrätter för verksamheter där det finns rimligt säkra mätmetoder utan en alltför omfattande myndighetsbyråkrati. Transportsektorn bör kunna vara lämplig för krav om utsläppsrätter. Alternativet är en koldioxidskatt, som i möjligaste mån bör vara lika inom hela EU. Om man kräver utsläppsrätter kan man antingen införa transportsektorn i nuvarande handlande sektor eller göra en egen bubbla för transporter. Principiellt och på lång sikt är det rimliga att transporter förs in inom nuvarande handlande sektor. För klimatet spelar det ju ingen roll om utsläppet kommer från industri eller transporter.

På kort sikt kan dock konsekvenserna bli stora för samhället om transporter snabbt förs in i det befintliga systemet. Man kan befara att transporter kan tåla en större marginalkostnad för sina utsläpp än industrin som har en internationell konkurrenssituation. Industrin kan då komma att flytta till andra länder, där man inte bryr sig om att minska utsläppen, medan transporter och hushållen inte kan undvika att göra sina utsläpp inom EU.

Man bör alltså överväga att införa krav på utsläppsrätter för transportsektorn, där man startar med en egen bubbla. Beslut om detta bör dock samtidigt innehålla regler för en framtida övergång till en gemensam bubbla för alla sektorer.

Regeringen bör låta utreda konsekvenserna noggrant av en utvidgning av systemet med krav på utsläppsrätter i olika sektorer, särskilt transportsektorn. Utredningen bör då omfatta även sådana känsliga skattefrågor som en flygskatt och en km-skatt för vägtrafik så att dessa ekonomiska styrmedel blir proportionella mot miljöskadan. Sverige bör använda utredningsresultatet för att driva fram lämpliga ekonomiska styrmedel som införs enhetligt inom hela EU. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Energiproduktion

I grunden anser vi som liberaler att det inte är politiken utan marknaden som ska styra hur den svenska energimixen ska se ut. Den politiska styrningen ska i huvudsak endast vara av miljö-, hälso- och säkerhetsskal, och generella styrmetoder som koldioxidavgift och handel med utsläppsrätter är att föredra. Det är uppenbart att nästan all energiproduktion kommer i konflikt med olika miljöfrågor, störningar på biologiska miljöer när det gäller vattenkraft, påverkan på landskapsbild och bullerstörningar när det gäller vindkraft, problematiken när det gäller slutförvaring av avfall för kärnkraften och klimatpåverkan när det gäller fossila bränslen. Därför blir det naturligt att göra vissa politiska övervägningar av sådan karaktär att de politiska besluten påverkar energiproducenternas möjligheter att fritt välja produktionsmetod.

Folkpartiet anser att energipolitiken bör utgå från några grundläggande idéer. Det är angeläget att man stimulerar hushållning med energi. De orörda älvarna ska inte byggas ut. Energiproduktionen i Sverige ska utgå från högt

ställda miljö-, hälso- och säkerhetskrav. Alla energislag ska i ett normalläge klara konkurrensen på energimarknaden utan subventioner. Energipolitiken ska inte på ett allvarligt sätt hämma den ekonomiska tillväxten. Kampen mot klimatförändringar och därmed minskningen av fossila bränslen i energiproduktionen ska vara högt prioriterad i den svenska energipolitiken.

Utgående från klimatpolitiken kan man skapa en energitrappa efter vilka skador som olika typer av produktion ger upphov till. I första hand bör hushållning stimuleras. Därefter kommer energikällor utan koldioxidutsläpp (såsom sol, vind, bioenergi, vattenkraft och kärnkraft). Sist kommer de fossila energikällorna som naturgas, kol, olja och torv. Om man kan ordna en tillförlitlig slutförvaring av koldioxiden i samband med exempelvis kolförbränning ändras förstås denna rangordning.

Trots att vi har en avreglerad energimarknad bör Sverige ha en elproduktion som åtminstone täcker konsumtionen i Sverige. Risken är annars att den el som importeras är producerad med fossila bränslen och att man därmed indirekt bidrar till ökade koldioxidutsläpp. Elpriset kan dessutom förväntas bli något lägre i Sverige än i vår omgivning om vi har en viss överproduktion och export.

Folkpartiet anser att det inte är möjligt att kombinera målet med en offensiv klimatpolitik inom energiområdet med en avveckling av kärnkraften. Sverige bör därför inte avveckla kärnkraften. Elproduktionen blir en blandning av vattenkraft, kärnkraft, biobränslen kompletterade med vindkraft och eventuella nya teknologier.

I Sverige har vi en rätt hög beskattning av förbrukning av elektricitet, bensin och andra bränslen. Dessa skatter motiveras både av att staten behöver få in pengar och av att man vill påverka miljöskadorna av energiproduktionen. Vi anser att det skulle vara principiellt rättigare att inte ha någon särskild energiskatt på energianvändningen utan i stället lägga miljöskatter på just de anläggningar som ger upphov till miljöskador.

I denna klimatmotion tänker vi förstås främst på de koldioxidutsläpp som orsakas av en del anläggningar, men i ett långsiktigare perspektiv bör man även kunna ta med utsläpp av metan och eventuellt andra gaser som orsakas i vattenkraftsdammar och torvmossar. Även andra miljörelaterade utsläpp bör förstås påverka miljöskatten, exempelvis försurande, övergödande eller hälsofarliga utsläpp av olika slag. Dessa frågor bör utredas närmare både i det nationella och i det internationella perspektivet, så att vi så småningom får en bättre miljöstyrning. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Det är viktigt för den svenska industrins konkurrenskraft att energikostnaderna hålls på en rimlig nivå. Folkpartiet anser att den energipolitik som vi presenterat på ett betydligt bättre sätt än regeringens nuvarande politik tar hänsyn till svensk industris behov av trygghet och kostnadseffektiv elenergi.

Samtidigt som man inte ska underskatta konflikten mellan de insatser som görs för att minska växthuseffekten och industrins kortsiktiga lönsamhetstänkande, bör man också inse att det land som tidigt gör en omställning mot mindre oljeberoende på sikt kan få konkurrensfördelar. En omställning gör industrin mindre känslig för plötsliga höjningar av oljepriset och den är också

Fel! Okänt namn på

ofta pådrivande för nya tekniska innovationer, innovationer som i sig kan vara till fördel för industrin och skapa möjliga exportprodukter.

Industrin påverkas nu av införandet av EU:s regler om utsläppsrätter. Samtidigt som det är viktigt att klimatmålen nås kortsiktigt till 2010 och långsiktigt till 2050 måste svensk industri självfallet få konkurrera på rättvisa villkor med utländska företag. Det är särskilt viktigt att EU uppmärksammar frågan om rättvisa konkurrensvillkor för de industrier som konkurrerar med företag i andra i-länder som inte bryr sig om att minska sina koldioxidutsläpp. Sverige bör ta upp en diskussion inom EU om vilka incitament som kan användas för att åstadkomma detta utan att vi i Europa minskar vår ambitionsnivå för minskad klimatpåverkan.

Klimatinvesteringsprogram (Klimp)

En åtgärd som emellanåt av vissa bedöms vara effektiv är att konstruera olika system med bidrag till dem som gör olika typer av hushållande insatser som minskar utsläppen av växthusgaser. Vi liberaler vill dock generellt sett varna för en övertro på bidragssystem. De har en rad nackdelar. Det är stora omkostnader för att ta in skatt till staten för att sedan intressenter ska skriva ansökningar och sedan någon myndighet ska besluta i frågan.

Dessutom kan förväntan att staten ska etablera något bidragssystem i framtiden ta initiativlusten ur aktörerna på marknaden, så att åtgärder som egentligen vore lönsamma inte genomförs. Vi bedömer att ekonomiska styrmedel i form av miljöskatter normalt är effektivare. Då öppnar vi för en mångfald av lösningar.

Klimatforskning

Sverige har ett ansvar att vara en del av den internationella forskningen kring klimatförändringar men också ett ansvar att driva en forskningspolitik som gör det möjligt att möta hoten som klimatförändringarna innebär. Tre områden är särskilt viktiga när det gäller den sista delen, teknisk forskning kring tekniker som minskar vårt behov av fossilt kol, forskning kring anpassning av samhället till ett varmare klimat samt forskning kring styrmedel för att minska samhällets beroende av kol, olja och naturgas.

Detta kräver en bredd på forskningen som framför allt kan genomföras genom att ge högskolor och universitet en större frihet i val av forskningsområden. Folkpartiets syn på energiforskningen beskrivs i motionen på regeringens proposition Teknik och kunskap för framtidens energisystem. Vi oroar oss för att regeringens politik präglas av en övertro på politisk detaljstyrning av forskning och forskningsområden inom energiområdet och lägger fram en politik för en mer öppen forskningspolitik, där forskarna och universiteten får en större möjlighet att själva utforma forskningen. Vi anser att även övrig

forskning inom klimatområdet måste präglas av den liberala grundsyn som gäller all forskning, nämligen att politisk styrning på alltför stor detaljnivå är skadligt. Politikens uppgift är att skapa villkor som gör det möjligt att bedriva forskning med hög kvalitet och långsiktighet. En del av detta är att via fakultetsstöd till universitet och högskolor säkra en grundläggande infrastruktur för forskningen.

Nedan lyfter vi fram en del särskilda områden där vi anser att regeringen inte säkerställt att Sverige har tagit sitt internationella ansvar när det gäller forskning och forskningssamarbete.

Forskning om Arktis

Sverige har ett särskilt ansvar för forskningen om hur klimatförändringarna påverkar Arktis. Sverige har en tradition inom detta forskningsområde och en närhet till det arktiska området som gör att vi här bör ta ett särskilt ansvar. Arktis är det område som troligen är mest känsligt för klimatförändringar. Redan nu är temperaturökningen större här än på andra platser på jorden. Ökningen har också tydliga effekter på ett känsligt ekosystem. Effekten på istäcke, havsströmmar m.m. påverkar också områden utanför Arktis. Viktig klimatforskning och bevakning av Arktis sköts genom satelliten Odin. I år har denna verksamhet efter internationella påtryckningar räddats men fortsättningen för Odin ser mörk ut. Detta beror inte på omprioriteringar inom klimatforskningen utan på omprioriteringar inom rymdforskningen. Riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att utreda effekterna på klimatforskningens område av en eventuell nedläggning av Odinprojektet och om projektet bedöms vara viktigt för klimatforskningen anvisa medel för fortsatt finansiering. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Aktivt deltagande i International Partnership for the Hydrogen Economy

Vätgasteknologi har många fördelar ur miljösynpunkt. Framför allt ger användning av vätgas som energibärare inga eller mycket låga utsläpp av miljöstörande gaser. Samtidigt är det en teknik som befinner sig i ett tidigt stadium av sin utveckling. Här är internationellt samarbete viktigt och Sverige skulle kunna bidra till den internationella forskningen och dessutom aktivt ta del av utvecklingen i andra länder. Folkpartiet anser att Sverige bör vara medlem i International Partnership for the Hydrogen Economy.

Lagring av koldioxid

På senare tid har nya tekniska lösningar diskuterats för att fånga in koldioxid, som sedan förvaras i marksediment, under havet eller i gamla gas- och oljefält. Forskningen är intressant men kan ännu inte ge tillräckliga svar så det

Fel! Okänt namn på

politiska arbetet måste fortfarande vara fokuserat på att begränsa användningen av fossila bränslen. Alltfler forskare anser dock koldioxidlagring vara en framtida möjlighet att minska växthuseffekten. Vattenfall planerar också att utveckla koldioxidlagring vid kolkraftverk i Tyskland. Sådan koldioxidlagring beräknas ge en merkostnad på 8–40 öre per kilowattimme producerad el vid 2002 års produktionsförhållanden enligt Howard Herzog vid MIT. Om dessa kalkyler håller kommer tekniken att vara ekonomiskt rimlig.

Koldioxidlagring borde framför allt vara intressant för industrier där koldioxid produceras som en oundviklig del av processen eller där fossila bränslen och råvaror inte kan undvikas. Vi anser därför att det är intressant både för nationellt och internationellt bruk att få fram tekniska lösningar inom detta område. Regeringen bör undersöka möjligheten och intresset att utveckla koldioxidlagring som en del av klimatstrategin. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Anpassning till klimatförändringar

Även om kraftfulla åtgärder sätts in för att minska utsläppen av växthusgaser kommer jordens medeltemperatur att höjas. En av de viktigaste frågorna för en seriös klimatpolitik är därför anpassning av samhället till ett förändrat klimat. Vi vet att detta kommer att påverka framtida generationers vardag. Vissa områden kommer att drabbas av torka medan andra områden får kraftigare nederbörd följt av översvämningar. Ett allvarligt hot är höjningen av världshavets nivå. Beräkningar pekar på 20–100 cm till 2100. Detta kan låta som en liten höjning men innebär att flera kustområden kommer att ligga under vatten. Om havsnivån höjs med 40 cm skulle enligt vissa IPCC-beräkningar 250 miljoner människor årligen drabbas av översvämningar jämfört med 40 miljoner idag. Vi måste helt enkelt rusta oss idag för att klimatet om 100 år kommer att vara annorlunda än idag. Sverige måste vara pådrivande för att man globalt förbereder sig för de effekter som klimatförändringarna kommer att leda till.

Folkpartiet ser ingen motsättning mellan arbetet för att minska utsläppen av växthusgaser och arbetet med anpassning. Vi menar i stället att det kommer att skapas en vilja att göra insatser för att undvika en del skadestnader när man inser hur stora dessa kostnader skulle bli om man inte gör något åt klimatproblemet.

Vi kommer att förlora landområden till havet på grund av att ett varmare klimat leder till höjning av havsnivån. Här behövs en internationell strategi för var och hur land ska skyddas mot dessa förändringar. Det krävs internationell forskning och projekt som berör åtgärder mot översvämningar och markerosion. Problemen finns redan idag men kommer att förvärras.

Världssamfundet måste hantera de miljöflyktingar som blir en följd av klimatförändringarna. Sverige bör verka för att FN antar tydliga strategier för dessa miljöflyktingar. Ett antal mindre öar hotas redan av havsnivåhöjningen. Från flera av dessa kommer hela befolkningen att behöva evakueras. I många

troliga klimatscenarier kommer havsnivåhöjningen att vara så stor att ganska stora landområden läggs under vatten. Flera av dessa områden har en hög befolkningstäthet. Det är inte troligt eller moraliskt rimligt att närområdena ska kunna klara de flyktingströmmar som blir följden.

Vår kunskap om klimatsystemen är inte tillräckliga för att kunna förutse alla händelser. Ökenutbredning kan också leda till flyktingströmmar. Det finns därför en risk att oväntade förskjutningar gör att världen måste hantera stora flyktingströmmar. Det är alltså hög tid att få fungerande avtal för hur vi hanterar miljöflyktingar. Sverige bör vara pådrivande för att dessa frågor tas upp både i FN och i EU. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Sveriges bistånd bör även kunna avse klimatanpassning. Det gäller behovet av att skydda mark från översvämningar, det gäller kampen mot ökenutbredning och det gäller hur man i utvecklingsländerna möter kraftigt förändrade villkor för jordbruket. Sverige behöver fördjupade kunskaper kring klimatbistånd. Sida bör ta fram en klimatstrategi för sitt arbete. Denna ska inkludera också kunskap om hur klimatförändringar påverkar bistandsprojekt inom alla områden, exempelvis om hur klimatförändringar påverkar vattenförsörjningen. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Sveriges anpassning till klimatförändringar

Det är uppenbart att även om världen idag kraftigt hade minskat sina koldioxidutsläpp så skulle man trots det inte ha kunnat undvika vissa climateffekter. Då det dessutom tyvärr är så att ingen sådan kraftig minskning är på gång kan vi utgå från att dessa effekter med tiden blir allt tydligare. Sverige måste därför arbeta för att minska de negativa effekterna av ett nytt klimat.

SMHI har gjort beräkningar på flera troliga scenarier och kortfattat pekar dessa på mer nederbörd under de kalla årstiderna samt i norr och mer torka under sommaren i söder. De allvarligaste riskerna är med all sannolikhet översvämningar och därpå följande problem som erosion, ökad belastning på dammar och naturligtvis skador på fastigheter och infrastruktur.

Man bör i t.ex. översiktsplaner ta hänsyn till de effekter som ett varmare klimat kan orsaka. Redan idag vet vi att kommunerna i sin planering inte i tillräcklig grad tar hänsyn till den riskbild som finns vad avser t.ex. översvämningar, långt mindre en framtida riskbild. För att kunna göra detta behöver kommunerna tillgång till samlad information från statliga myndigheter såsom SMHI, Boverket, Energimyndigheten, Naturvårdsverket, SGI (Statens geotekniska institut) m.fl. Folkpartiet anser att en myndighet, förslagsvis Naturvårdsverket, får i uppgift att samordna detta arbete. Arbetet måste göras i nära samarbete med Sveriges kommuner och landsting. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Många områden också inom energiproduktionen kan bli påverkade av klimatförändringarna. Vattenkraftens anläggningar kan påverkas av ökade kraftiga regn. Redan idag ser vi problem med översvämningar vid snösmältningen. Det är viktigt att vattenkraftsproducenterna tar sitt ansvar för att minimera

Fel! Okänt namn på

översvämningar genom att avleda vatten på rätt sätt vid kraftiga regn eller snösmältning. Det är också väsentligt att man studerar och planerar för hur villkoren kommer att förändras för vägar, järnvägar och husbyggnade med ett ändrat klimat.

Anpassningsåtgärderna kräver både mer kunskap om klimatförändringarna och ökad förståelse i samhället för att redan dagens planering måste ta hänsyn till dessa förändringar. De flesta av de vägar, järnvägar, dammar och bostadsområden som vi planerar och bygger idag kommer att finnas kvar om 100 år. Det gäller också de träd som planteras idag och förhoppningsvis också flera av de barn som föds. Allt tyder på att klimatförändringarna kommer att ha påtagligt påverkat samhället 2100.

Regeringen måste få även myndigheter utanför miljö- och klimatområdet att mer aktivt arbeta med kunskapsuppbyggnad kring klimatförändringarna. Exempelvis behöver Socialstyrelsen bygga upp kunskap kring de medicinska effekterna av klimatförändringar och kartlägga vilka krav detta ställer på samhället. Vi har sett hur mycket varma somrar kostat människor livet på kontinenten. Det kan gälla behovet av luftkonditionering, där sjuka och äldre vistas vid en extrem värmebölja. Det kan också gälla behovet att förstå hur smittvägar förändras med klimatet. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Fysisk planering är ett av de områden där man bör genomföra anpassningar snarast möjligt. Via det kommunala planmonopolet är kommunerna bland de viktigaste aktörerna för att klimatsäkra samhället. Kunskapsnivån och graden av aktivitet på detta område skiljer sig kraftigt mellan olika kommuner. Ett viktigt verktyg för anpassningsarbetet bör vara de kommunala översiktsplanerna. Här bör man kunna behandla frågor som rör extrema väderlägen, vattenförsörjning, erosion m.m. Regeringen bör genomföra sådana förändringar i lagstiftningen att klimatanpassningsfrågor behandlas i de kommunala översiktsplanerna. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Vidare bör regeringen tillsammans med Sveriges kommuner och landsting arbeta för att kommunerna kan få bra underlag för detta arbete. Vi konstaterar att regeringen nu föreslår att Klimppengar ska gå också till kunskapsspridning vad gäller anpassningsbehovet. Vi anser att man i stället skulle anvisa medel direkt för dessa insatser. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Även statliga myndigheter som Vägverket och Banverket måste i ökad utsträckning ta hänsyn till framtida klimatförändringar. Varje större infrastrukturinvestering ska innehålla överväganden om klimateffekterna på projektet. Detta bör ges regeringen tillkänna.

De areella näringarna är starkt beroende av naturgivna förhållanden och kommer med all säkerhet att påverkas av klimatförändringar. I Sverige kan dessa förändringar vara positiva genom att odlings säsongen kan bli längre samtidigt som det finns tydliga hot i form av torka och risk för skadedjursangrepp. Jordbruksverket behöver höja sin kompetens inom klimatområdet. Även om jordbruket till skillnad från skogsbruket kan klara sig med kortare anpassningstider så behövs kunskapen för att tidigt uppmärksamma förändringar. Vissa näringar, t.ex. rennäringen men också fiskenäringen, är särskilt känsliga för de naturmiljöeffekter som ett förändrat klimat innebär. Östersjön är ett av de havsområden som kan påverkas allra kraftigast av klimatföränd-

Fel! Okänt namn på

ringar, som medför både förändrade temperaturer och förändrad salthalt. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Försäkringsbranschen har visat stort intresse och kunskap om klimatförändringar. Vi får räkna med att branschen kommer att anpassa sina försäkringsvillkor till de utgifter som ökade väderrelaterade skador ger. Det måste vara tydligt för den enskilda individen vad samhället står för och vad var och en ansvarar för själv och som man därför bör överväga att försäkra sig mot.

Stockholm den 18 april 2006

Lennart Fremling (fp)

Sverker Thorén (fp)

Marie Wahlgren (fp)

Lars Tysklind (fp)

Anita Brodén (fp)

Heli Berg (fp)